

Організація самостійної роботи студентів на кафедрі дерматовенерології

Резніченко Н. Ю.[†], Дюдюн А. Д.[‡], Резніченко Г. І.[#]

[†] Запорізький державний медичний університет

[‡] ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»

[#] ДЗ «Запорізька медична академія післядипломної освіти МОЗ України»

Висвітлено підходи до самостійної роботи студентів на кафедрі дерматовенерології, її ролі у формуванні особистості сучасного спеціаліста. Приділено увагу сучасним методичним підходам до організації проведення занять, підбірці матеріалів для самостійної роботи студентів, оцінюванні знань, відпрацюванню практичних навичок, безпосередній роботі з хворими на дерматовенерологічну патологію, інноваційним технологіям у навчальному процесі.

Ключові слова: дерматовенерологія, навчальний процес, самостійна робота, студент.

Вступ. Сучасний розвиток дерматовенерології потребує професійної підготовки висококваліфікованих фахівців на кафедрах згідно потреб практичної охорони здоров'я України [1, 3].

Із року в рік зростає обсяг наукової інформації, що спонукає до інтенсифікації навчання студентів. На сьогодні не підлягає сумніву, що засвоєння матеріалу на практичних заняттях при його подачі викладачем малоефективне. В. О. Сухомлинський писав: «Навчання – це не механічне передання знань. Це складні людські взаємовідносини» [2]. У зв'язку з цим основним напрямом інтенсифікації має бути перехід від механічного заучування готових знань до активізації навчальної і розумової діяльності та використання внутрішніх резервів психіки, що передбачає самостійну роботу студентів у процесі навчання.

З огляду на вищенаведене, важливою є чітка організація викладачем пізнавальної діяльності студентів. Окрім практичної важливості, самостійна робота має і велике виховне значення, оскільки формує самостійність не лише як сукупність певних знань і навичок, але й риси характеру, які відіграють суттєву роль у структурі особистості сучасного спеціаліста високої кваліфікації.

Основна частина. У зв'язку з вищесказаним, на кафедрі необхідно ретельно підбирати матеріали з дерматовенерології для самостійної роботи всіх без виключення студентів під керівництвом викладача. Для покращення самостійної роботи студентів необхідно скласти методичні рекомендації, в яких визначено:

- порядок підготовки викладача до заняття;
- планування теоретичних і практичних питань, що розглядають на кожному занятті;
- характер питань для опитування по хворому з еталоном відповідей на них.

Методичні рекомендації сприяють як систематизації навчального процесу й навчального матеріалу, так і формам контролю, які стимулю-

ють студента до особистої перевірки ефективності його самостійної роботи.

При підбірці матеріалів для самостійної роботи необхідно використовувати проблемний метод, концепцією якого є зміни звичкої стратегії «від знань до проблеми» стратегією «від проблеми до знань», які були добути наукою заради вирішення цієї задачі.

Питання щодо отримання знань студентами самостійно, не кажучи про практичні навички, бути не може. Необхідно зацікавити студентів на вирішення конкретних питань та організувати їх роботу, керувати ними, контролювати отримані знання. При оцінюванні знань необхідно надавати перевагу стандартизованим методам:

- тестуванню;
- рішенню типових задач по основним нозологічним захворюванням, таким як атопічний дерматит, псоріаз, захворювання, що передаються статевим шляхом;
- відпрацюванню практичних навичок.

Особливу увагу необхідно приділяти студентам у перші дні навчання на кафедрі дерматовенерології; при цьому на практичних заняттях важливим є вивчення та інтерпретація лабораторних та інструментальних досліджень у хворих на різну дерматовенерологічну патологію.

При безпосередній роботі з хворими у процесі їх обстеження, всебічного збору інформації, викладач знаходиться в ролі репетитора біля ліжка хворого, виправляючи дефекти самостійної роботи кожного студента; це підвищує ефективність набуття ними лікарських практичних навичок, вміння аналізувати та діяти, мислити, як лікар.

Після завершення обстеження куратор доповідає про отримані результати всій групі. В обговоренні доповіді стосовно хворого приймають участь усі студенти; при цьому можливі прорахунки куратора повинні бути помічені та виправлені іншими студентами та викладачем.

Наступний етап роботи включає:

- формування діагнозу;
- проведення диференційної діагностики дерматовенерологічної нозології;
- вирішення питання про наявність етіологічних чинників, патогенезу;
- розробку плану обстеження для уточнення діагнозу;
- відпрацювання принципів лікування конкретного хворого;
- заповнення листа призначень.

Студент повинен:

- обґрунтувати встановлений хворому діагноз;
- призначити обстеження та лікування;
- визначити конкретні рекомендації по режиму і дієтетиці та вторинній профілактиці.

Контроль є важливою складовою навчального процесу, що припускає системний моніторинг ходу навчання на всіх його етапах; при цьому форми і методи контролю різноманітні, утворюючи разом логічну систему, що дозволяє управляти якістю підготовки майбутнього фахівця та вносити корективи до навчального процесу. Оскільки контролювати уважність і роботу всієї групи при відповіді одного студента практично неможливо, необхідно віддавати перевагу при цьому письмовим відповідям, які дисциплінують мислення та забезпечують чіткість контролю, без якого неможлива серйозна оцінка самостійної розумової діяльності студентів.

Велику увагу необхідно придати рішенням евристичних завдань і діловим іграм. На наш погляд, більш наглядно і цікаво для студентів розглядати евристичні питання стосовно діагностики та лікування хворих з конкретною дерматовенерологічною патологією.

Студенти, обстеживши хворого, формують первинний діагноз, а при нестачі інформації використовують дані додаткових лабораторних обстежень; при цьому рішення евристичної задачі проходить у реальному масштабі часу, наближуючи студентів до практичної лікарської діяльності. Не слід виключати можливість перерви при вирішенні задач на 1-2 доби для поповнення студентами знань із монографій, журнальних статей, що привчає їх до систематичної роботи у бібліотеці.

Написання евристичних завдань необхідно робити при розгляді тем занять з патологією, яка рідко зустрічається, але при цьому краще використовувати архівні історії хвороби. Це стосу-

ється і проведення ділових ігор: не обов'язково складати початкову інформацію. Для студентів наглядним є збір анамнезу у хворого, обстеження його та розгляд етапів лікування, починаючи з функцій сімейного лікаря і закінчуючи лікарем дерматовенерологом.

Навчальний процес підготовки фахівців на кафедрі дерматовенерології включає проведення ділових ігор, які проходять на високому емоційному підйомі. Разом з тим, їх проведення потребує від викладача глибокої клінічної підготовки та організаторських здібностей.

Традиційне реферування літератури студентам можна замінити складанням диференціально-діагностичних таблиць при різноманітних дерматовенерогічних патологіях і діагностичних алгоритмів різної складності. Для рішення таких питань вони змушені будуть проявити самостійність у роботі: згадати раніше вивчене, прочитати журнальні статті й монографії, осмислити їх і з допомогою та під контролем викладача вирішити поставлену задачу.

Сучасна науково-педагогічна діяльність вимагає пошуку нових методичних і методологічних підходів у формуванні компетенції майбутнього лікаря – високоосвіченого та високоінтелектуального фахівця. Це стосується впровадження до навчального процесу інформаційно-комунікативних технологій, які інтенсифікують процес навчання та підвищують його ефективність. Інтернет-технології акумулюють сучасні інновації у галузі інформаційних комп'ютерних технологій, а їх розвиток дає можливість забезпечити інтерактивне навчальне середовище. Це потребує наявності на кафедрі ґрунтовної матеріально-технічної бази й створення комп'ютерного класу, де студенти можуть після занять вивчати комп'ютерну базу літератури з дерматовенерології, перевірити рівень знань за допомогою тестів.

Окрім цього студенти отримують можливість ознайомлення з аудіо- і відеоматеріалами, презентаціями з ключових тем, тестовими завданнями і вправами для самостійного контролю знань, умінь та навичок студентів з конкретних тем дерматовенерології, довідниками та відеофільмами. За умов наявності на кафедрі системи телемедицини, у студентів з'являється можливість ознайомлення з проведенням консультацій пацієнтів за допомогою Інтернету.

Висновки та перспективи подальших розробок

1. На сучасному етапі самостійна робота студентів на кафедрі дерматовенерології має бути цілеспрямованою на підготовку високваліфікованого фахівця, охоплювати всіх студентів групи.

2. Якісно розроблені методичні рекомендації до занять з кожної дерматологічної нозології сприяють як систематизації навчального проце-

су й матеріалу, так і формам контролю.

3. Важливе місце у навчальному процесі необхідно приділяти безпосередній роботі з хворими на дерматовенерологічну патологію, вивченню та інтерпретації лабораторних і інструментальних досліджень, формуванню діагнозу, розробці плану обстеження та лікування.

4. Впровадження до навчального процесу інформаційно-комунікативних технологій сприяє інтенсифікації процесу навчання на кафедрі дерматовенерології та підвищує його ефективність.

ЛІТЕРАТУРА

1. Денисенко О. М., Портна О. О., Пряхін О. Р., Сидоренко О. В. Організація самостійної роботи студентів заочної форми навчання. Гуманітарна складова вищої освіти: проблеми та перспективи. Мат. Всеукраїнської науково-практичної конференції (Харків, 2012 р.). Харків : МФО-У, 2012. С. 126 – 129.
2. Сухомлинский В.А. Избранные педагогические сочинения. М., 1981. 64 с.
3. Толстанов О. К., Осійчук М. С., Волосовець О. П., П'ятницький Ю. С., Булах І. Є. Аспекти підготовки й підвищення кваліфікації медичних та фармацевтичних кадрів у вищих навчальних закладах IV рівня акредитації та

Наукові пошуки за темою дослідження є перспективними у напрямку розробки удосконалення навчання інтернів, що ґрунтуються на їх самостійній роботі.

закладів післядипломної освіти МОЗ України. Мат. Всеукр. навч.-наук. конф. з міжнар. участю (Тернопіль, 15–16 травн. 2014 р.) «Досягнення і перспективи впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих медичних (фармацевтичному) навчальних закладах України», присвяченої 160-річчю з дня народження І. Я. Горбачевського (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку) : у 2-х ч. Ч. 1. Тернопіль : Терноп. держ. мед. ун-т ім. І. Я. Горбачевського, 2014. С. 3 – 7.

ОРГАНИЗАЦИЯ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ НА КАФЕДРЕ ДЕРМАТОВЕНЕРОЛОГИИ

Резниченко Н. Ю., Дюдюн А. Д., Резниченко Г. И.

Запорожский государственный медицинский университет

ГУ «Днепропетровская медицинская академия МЗ Украины»

ГУ «Запорожская медицинская академия последипломного образования МЗ Украины»

Освещены подходы к самостоятельной работе студентов на кафедре дерматовенерологии, её роли в формировании личности современного специалиста. Уделено внимание современным методическим подходам к организации проведения занятий, подборке материалов для самостоятельной работы студентов, оцениванию знаний, отработке практических навыков, непосредственной работе с больными с дерматовенерологической патологией, инновационным технологиям в учебном процессе.

Ключевые слова: дерматовенерология, самостоятельная работа, студент, учебный процесс.

ORGANIZATION OF STUDENTS' OWN WORK AT THE DEPARTMENT OF DERMATOLOGY AND VENERELOGY

Reznichenko N. Yu., Dyudyun A. D., Reznichenko G. I.

Zaporizhzhya State Medical University

“Dnipropetrovsk Medical Academy of the Ministry of Health Care of Ukraine” SI

“Zaporizhzhya Medical Academy of Postgraduate Education of the Ministry of Health Care of Ukraine” SI

The approaches to students' own work at the Department of Dermatology and Venereology and this work's role in shaping the modern specialist's personality are elucidated. The attention is paid to modern methodological approaches to setting up the realization of the lessons, to selecting materials for students' own work, evaluation of their knowledge level, polishing their practical skills, to working directly with dermatological patients and innovative technologies in the educational process.

Keywords: dermatology and venereology, educational process, own work, student.

Резниченко Наталья Юрьевна – доктор медицинских наук, доцент, врач-дерматовенеролог кожно-венерологи-ческого отделения № 1 КУ «Запорожский областной кожно-венерологический клинический диспансер» ЗОС.

Дюдюн Анатолий Дмитриевич – доктор медицинских наук, профессор, заведующий кафедрой кожных и венерических болезней ГУ «Днепропетровская медицинская академия Министерства здравоохранения Украины».

Резниченко Галина Ивановна – доктор медицинских наук, профессор, профессор кафедры акушерства и гинекологии ГУ «Запорожская медицинская академия последипломного образования МЗ Украины».

nreznichenkog@gmail.com